

IVO PRANJKOVIĆ CURRICULUM VITAE

Ivo Pranjković rođen je 17. kolovoza 1947. godine u Kotor Varošu (BiH), gdje je polazio osnovnu školu. Franjevačku klasičnu gimnaziju pohađao je u Visokom (kod Sarajeva) od 1962. do 1966. godine, a zatim završio i novicijat u Kraljevoj Sutjesci. Nakon odsluženja vojnoga roka (u Užicu, u Srbiji) boravio je vrlo kratko vrijeme i na Franjevačkoj teologiji u Nedžarićima (Sarajevo). Studij kroatistike (tada jugoslavenskih jezika i književnosti) i komparativne književnosti upisao je 1969. godine na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a završio ga 1973. Kraće vrijeme radio je u Nakladnom zavodu Matice hrvatske u Zagrebu i na srednjoj školi u rodnom Kotor Varošu. Od 1974. zaposlen je na Odsjeku za kroatistiku Filozofskoga fakulteta, gdje je najprije bio lektor, zatim asistent, docent, izvanredni profesor, a od 1996. redoviti profesor na Katedri za hrvatski standardni jezik. Umirovljen je 30. rujna 2017. U svibnju 2018. dodijeljeno mu je počasno zvanje i titula *professora emeritusa* Sveučilišta u Zagrebu.

Od 2006. do 2012. obnašao je dužnost predstojnika Katedre. Vodio je i poslijediplomski studij kroatistike, na kojemu i danas predaje, a surađuje i na poslijediplomskim studijima kroatistike u Rijeci i Osijeku te na poslijediplomskim studijima lingvistike u Zagrebu i Sarajevu. Od 1984. do 1986. bio je lektor na Sveučilištu u Bochumu (Njemačka) te držao raznovrsna predavanja na sveučilištima u Oslu, Aarhusu (Danska), Leipzigu, Berlinu, Parizu, Beču, Grazu, Klagenfurtu, Trstu, Budimpešti, Szombathelyu, Peču-hu, Ljubljani, Sarajevu, Mostaru, Tuzli, Beogradu, Novom Sadu, Skopju,

Sofiji i drugdje. Sudjelovao je na velikom broju znanstvenih skupova u zemlji i inozemstvu.

Magistrirao je s temom *Koordinacija u hrvatskom književnom jeziku* (1978), a doktorsku disertaciju pod naslovom *Sintaktička jukstapozicija u hrvatskom književnom jeziku* obranio je 1982. godine. Dosad je objavio dvadesetak autorskih knjiga (neke i u više izdanja) te nekoliko stotina znanstvenih i stručnih radova. Veći je broj knjiga i uredio ili priredio za tisak.

Na Odsjeku za kroatistiku izvodio je nastavu i na preddiplomskom i na diplomskom studiju. Bio je dugogodišnji nositelj i izvođač obveznog preddiplomskog kolegija *Hrvatski standardni jezik – sintaksa*. Uz njega je bio nositelj i izvođač brojnih izbornih kolegija. Samo u posljednjih desetak godina na preddiplomskome studiju bio je nositelj izbornih kolegija *Hrvatsko gramatičko nazivlje*, *Sintaksa složenih struktura*, koji je i izvodio, *Sintaksa padeža i Sintaksa i norma*. Na diplomskome studiju bio je nositelj i izvođač kolegija *Jezik i kultura bosanskih franjevaca*. Pri Odsjeku za kroatistiku tri su poslijediplomska studija na kojima izvodi nastavu. Primjerice na Poslijediplomskome sveučilišnome doktorskome studiju kroatistike izvodi kolegije *Gramatičke kategorije i Hrvatski jezik u kontaktu*, na Poslijediplomskome sveučilišnome doktorskome studiju hrvatske kulture kolegij *Prinos franjevaca Bosne Srebrene hrvatskoj kulturi*, a predviđeno je da na novome studiju Hrvatska filologija u interkulturalnom kontekstu izvodi kolegije *Uvod u znanost i znanstveni rad*, *Hrvatska gramatika* itd.

Za unapređenje struke od osobite je važnosti njegov mentorski rad. Uz brojne diplomatske radove Pranjković je mentorirao desetak magistarskih i više od 30 doktorskih radova.

Znanstvena se djelatnost Ive Pranjkovića može pratiti u nekoliko tematskih cjelina. Ponajprije, velik se dio njegovih radova tiče sintakse hrvatskoga standardnog jezika. Tu svakako valja izdvojiti knjige *Hrvatska skladnja* (¹1993. i ²2002) i *Druga hrvatska skladnja* (2001), *Gramatiku hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta* (2005), koju je napisao u suautorstvu s Josipom Silićem, ali i gimnazijske udžbenike iz sintakse, koji su od 1995. objavljeni u više izdanja i pod različitim naslovima (*Sintaksa hrvatskoga jezika* te *Hrvatski jezik 3*). Sintaktičke teme Pranjković obrađuje i u posljednjim dvjema knjigama – *Gramatička značenja* (2013) i *Gramatika u riječima i riječi u gramatici* (2016). Uz analizu gramatičkih kategorija i njihovu konkretizaciju posebice na sintaktičkoj razini Pranjković promišlja i o dijalogu i komunikacijskome aspektu gramatičkoga opisa, ali zahvaća i u stilističke teme koje su važno područje njegova zanimanja.

Vrsnost i znanje o stilističkim temama pokazao je i u stilističkim ogle-
dima o jeziku i književnosti, koji su nastajali u razdoblju od 1973. do 2003.
godine, a objavljeni su u knjizi *Jezik i beletristika* (¹2003. te prošireno izdanje
²2005).

Sljedeće područje Pranjkovićeve zanimanja – povijest hrvatskoga
jezika i jezikoslovlja – prepoznajemo i u monografijama o pojedinim hrvat-
skim jezikoslovcima (August Musić, 1989; Adolfo Veber Tkalčević, 1993)
i u većem broju studija koje su sakupljene i objavljene u knjizi *Filološki
vjekopisi* (2006). K tome za tisak je pripremio i popratnim studijama i/ili
predgovorima/pogovorima popratio odabrane rasprave i članke Adolfa
Vebera Tkalčevića (1998), Frana Kurelca, Bogoslava Šuleka, Vinka Pacela
i Adolfa Vebera Tkalčevića (1999) te Ljudevita Jonkea (2015). Uz Antu
Bičanića, Josipa Lisca i Marka Samardžiju urednik je monografije *Povijest
hrvatskoga jezika. 4. knjiga: 19. stoljeće* (2015), u kojoj je zastupljen i kao
autor poglavlja *Filološke škole i hrvatski standardni jezik u drugoj polovici
19. stoljeća* te suautor poglavlja *Antologija djela iz 19. stoljeća* (sa Sanjom
Holjevac, Josipom Liscem, Linom Pliško i Dianom Stolac).

Nadalje važno su Pranjkovićevo područje franjevci Bosne Srebre-
ne i njihova uloga u razvoju pismenosti i spisateljstva na hrvatskome jeziku.
Najviše se bavio jezikom (“standardnojezičnim uzusom”) franjevac,
posebno u 17, 18. i 19. stoljeću. Pišući o raznovrsnim djelima franjevačke
pismenosti/književnosti, doticao se pitanja slovopisa i pravopisa, gramatike
i leksika. Studije o bosanskim franjevcima objavio je u brojnim domaćim i
inozemnim časopisima (npr. *Radovi Zavoda za slavensku filologiju, Bosna
franciscana, Gradovrh, Hrvatski, Svjetlo riječi, Croatica et Slavica Iader-
tina, Studia Slavica Academiae Scientiarum Hungaricae*) i zbornicima,
od kojih je neke i uredio, te u knjigama *Hrvatski jezik i franjevci Bosne
Srebrene* (2000) i *Franjevačko spisateljstvo na hrvatskome jeziku* (2008).
Uz navedene autorske knjige Ivo Pranjković priredio je knjigu *Hrvatska
književnost Bosne i Hercegovine od XIV. do sredine XVIII. stoljeća* (2005),
a kao urednik potpisuje i izabrana djela Ivana Frane Jukića (2001).

Često progovara o statusu standardnoga jezika/standardnih jezika i o
pojedinim standardnojezičnim normama, napose o leksičkoj i pravopisnoj.
Svoje je stavove o tim problemima iznosio u popularnim žanrovima novin-
skoga članka, novinske kolumne, osvrtu i rasprava na okruglim stolovima.
Neke je o tih tekstova skupio u knjizi *Ogledi o jezičnoj pravilnosti* (2010). S
Ladom Badurinom i Josipom Silićem suurednik je zbornika *Jezični varijeteti
i nacionalni identiteti* (2009).

Svoja je stajališta o mnogim jezičnim pitanjima nerijetko morao braniti u polemikama koje je vodio s drugim jezikoslovcima. O toj djelatnosti svjedoče i dvije knjige Pranjkovićevih polemičkih tekstova – *Jezikoslovna sporenja* (1997) i *Sučeljavanja* (2008).

Ivo Pranjković vodio je dva vrijedna znanstvena projekta (MZOS) koja su pomogla stvaranju refleksije o hrvatskome kao inome jeziku. Projekti *Hrvatski za strance* (2002–2008) i *Metodologija i izrada udžbenika i testiranja za hrvatski kao drugi/strani jezik* (2008–2013) rezultirali su objavljivanjem udžbenika, vježbenica i CD-a za učenje hrvatskoga kao inoga te predstavljaju nezaobilazne priručnike u poučavanju hrvatskoga kao J2. Rad na projektu rezultirao je i opisnim okvirima hrvatskoga kao inoga jezika na razini B1 (2013), B2 (2015) i A2 (2017).

Godine 2010. dobio je Povelju Filozofskoga fakulteta, najviše javno priznanje za posebne uspjehe na unapređenju znanstvenoga i nastavnoga rada, za izvanredan doprinos u humanističkim i društvenim znanostima i za širenje ugleda Fakulteta te promicanje humanističke misli. Iste je godine dobio Plaketu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku *Adolfo Veber Tkalčević* za vrstan prinos opisu sintakse hrvatskoga jezika te za istaknut rad i osobit doprinos u promicanju i jačanju ugleda hrvatskoga jezika u svijetu. Nagradu grada Velike Gorice s likom Franje Lučića dobio je 2012, kada je zaslužio i Povelju Udruge которvaroških Hrvata.

Ivo Pranjković član je Međunarodnoga slavističkog komiteta, Hrvatskoga filološkog društva, Matice hrvatske, HKD Napredak i Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije – Visoko.